

Vergaderjaar 1990–1991

22 022

Wijziging van de Wet op de Raad van State, strekkende tot tijdelijke verhoging van het aantal staatsraden in buitengewone dienst dat ten hoogste kan worden benoemd

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. In dit wetsvoorstel wordt voorgesteld het maximum aantal staatsraden in buitengewone dienst tijdelijk te verhogen van 14 tot 25.

2. De afgelopen jaren zijn diverse (wettelijke, personele en organisatorische) maatregelen getroffen om de groeiende werklast van in het bijzonder de Afdeling rechtspraak het hoofd te bieden. De effecten van die maatregelen houden echter geen gelijke tred met de nog immer groeiende omvang van de werkzaamheden van deze Afdeling. Wij zijn van oordeel dat het in een rechtsstaat niet verantwoord is de bestaande, gemiddeld reeds lange, procesduur in Arob-zaken nog langer te laten worden. Daarenboven is van belang dat per 1 januari 1993 de eerste fase van de herziening van de rechterlijke organisatie dient te worden gerealiseerd. Het reorganisatieproces dient niet te worden belast met een werkvoorraad van enige jaren.

Bij de Raad van State wordt een samenstel van maatregelen getroffen ten einde een verdere toename van de voorraden af te remmen en de op 1 januari 1993 bestaande voorraad binnen redelijke termijn weg te werken. De met dit wetsvoorstel beoogde mogelijkheid om de zittingscapaciteit uit te breiden is een van deze maatregelen.

3. Het beeld dat de jaarverslagen van de Raad van State van de werklast bieden, is als volgt:

	Afdeling rechtspraak		Afdeling geschillen ¹	
	ingekomen	afgedaan	ingekomen	afgedaan
1984	13 652	13 883	5 927	5 730
1985	14 840	15 663	7 225	6 767
1986	15 100	13 862	7 191	7 568
1987	14 946	14 134	7 453	8 304
1988	18 973	16 813	6 829	7 085
1989	20 471	18 592	7 009	6 673

¹ De aantallen betreffen zowel hoofdzaken als voorlopige voorzienings- en schorsingsprocedures.

De werkvoorraad bij de Afdeling rechtspraak bedroeg in 1984 11 834 hoofd zaken. Deze is in 1989 gestegen tot 15 291 hoofd zaken. De werkvoorraad bij de Afdeling geschillen van bestuur bedroeg in 1984 7 725 hoofd zaken. Deze is in 1989 gedaald tot 7021 hoofd zaken.

4. De Stuurgroep herziening rechterlijke organisatie heeft in haar op 25 oktober 1990 aan de minister van Justitie en van Binnenlandse Zaken en de vice-president van de Raad van State uitgebrachte advies geconstateerd dat de Raad van State met grote achterstanden kampt. Zonder aanvullende maatregelen en zonder dat het zaaksaanbod verder stijgt, zal de voorraad op 1 januari 1993 dusdanig van omvang zijn, dat met het wegwerken ervan ongeveer 500 mensjaren zullen zijn gemoeid.

Een van de door haar voorgestelde maatregelen is een uitbreiding van het aantal staatsraden in buitengewone dienst. De ondergetekenden menen dat dit advies moet worden gevolgd. In het overleg dat periodiek met de Raad van State als direct betrokkene bij de herziening wordt gevoerd, is ook van die zijde instemming met dit advies betuigd.

5. Wij zijn van oordeel dat het nodig is het maximum aantal staatsraden in buitengewone dienst op korte termijn te verhogen. Als maximum wordt voorgesteld 25. Wij menen dat voorshands kan worden volstaan met de benoeming van zes extra staatsraden in buitengewone dienst. Omdat niet ondenkbaar is dat de komende jaren zal blijken dat dit aantal onvoldoende is, is het maximum hoger gesteld en wel op 25, gelijk aan het huidige aantal staatsraden. De voorgestelde wetswijziging biedt aldus een instrument waarvan in verband met de voorraadproblematiek op een flexibele wijze kan worden gebruik gemaakt.

6. In verband met de voorgenomen herziening van de rechterlijke organisatie zal de voorgestelde verhoging van het maximale aantal te benoemen staatsraden in buitengewone dienst uiteraard een tijdelijk karakter hebben. Die tijdelijkheid zal overigens voortduren na de voltooiing van de eerste fase van de herziening van de rechterlijke organisatie welke is voorzien per 1 januari 1993, omdat uitgangspunt bij de herziening is dat voor die datum aangebrachte zaken ook zullen worden afgehandeld door de beide hierboven genoemde Afdelingen. Op grond van de huidige berekeningen (zie punt 4) zullen zij nog enige jaren na dat tijdstip rechterlijke uitspraken en adviezen in kroonberoep geven.

7. De herziening van de rechterlijke organisatie brengt mee dat de taak van de nieuw in te stellen Afdeling bestuursrechtspraak geringer van omvang zal zijn dan de huidige taken van de Afdeling rechtspraak en de Afdeling voor de geschillen van bestuur. De in de Wet op de Raad van State geregelde maximale omvang van het structurele aantal staatsraden en staatsraden in buitengewone dienst zal daaraan te gelegener tijd worden aangepast. Bij de toepassing van artikel 4, derde lid, van de Wet op de Raad van State, zal uiteraard eveneens rekening worden gehouden met de verminderde behoefte aan rechterscapaciteit die zal ontstaan na de invoering van de eerste fase van de herziening van de rechterlijke organisatie.

8. Het onderhavige wetsvoorstel is getoetst aan de hand van de beknopte vragenlijst, opgenomen in de Aanwijzingen inzake de toetsing van ontwerpen van wet en van algemene maatregelen van bestuur. Uit een oogpunt van deregulering bleken geen bezwaren te bestaan tegen het voorstel.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. I. Dales

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin